

Ing. Karla Foltisová

Nauka o podniku ~ 3. seminář

**SILESIA
UNIVERSITY**

**SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA**

Nákup

- Alternativně se dá nazvat jako: zásobování, opatřování nebo materiálové hospodářství.
- Nákup realizují všechny typy podniků.
- Nákup zajišťuje bezporuchový chod podniku.
- Provádí jej nákupní oddělení.

Dřívější pojetí nákupu:

Iniciace nákupu přes výzkum trhu až po výběr konkrétního dodavatele.

Současné pojetí nákupu:

Dřívější pojetí + **logistické fáze (doprava, skladování)**

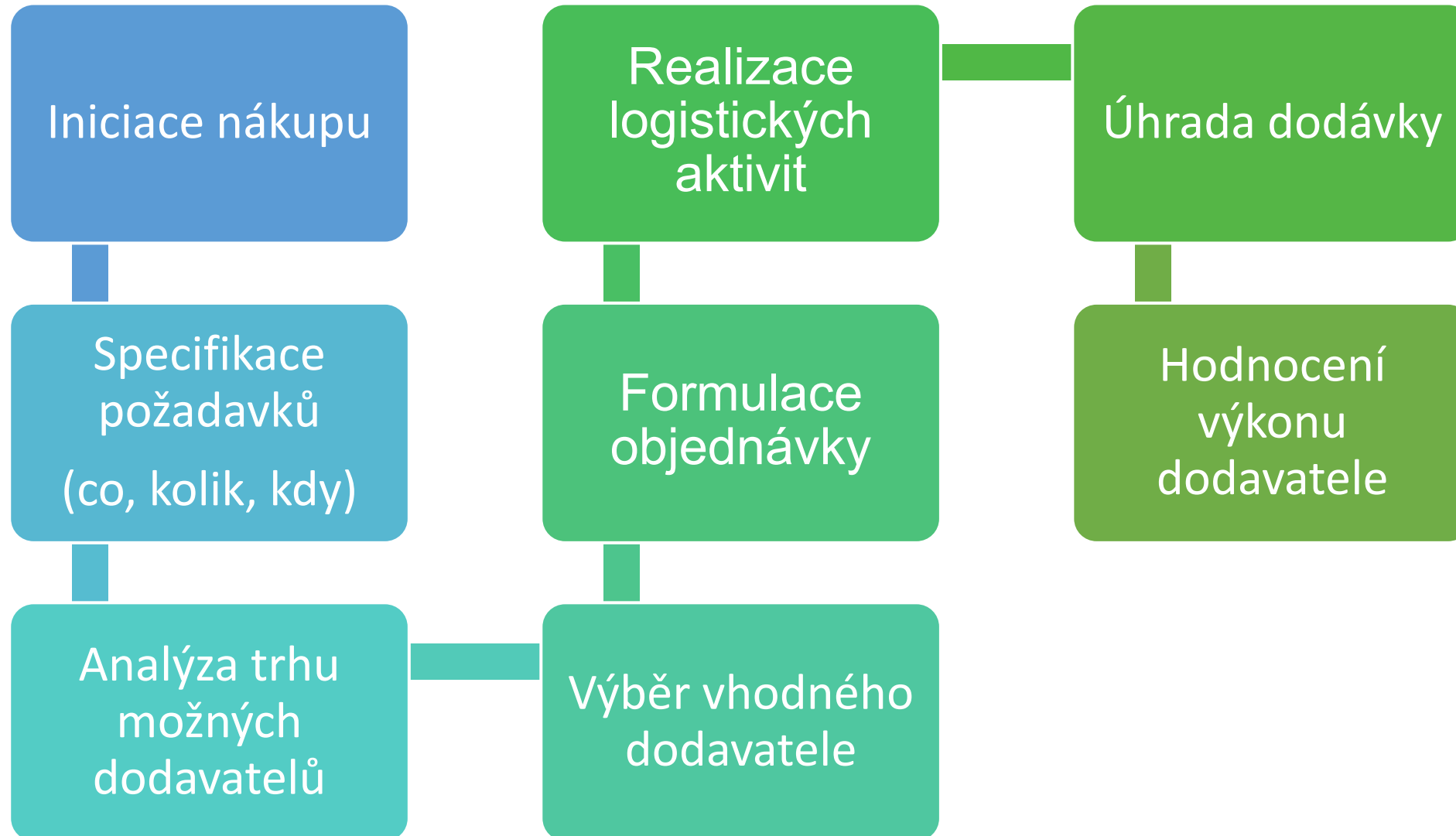
Jak probíhá u vás nákupní proces?

Modelová situace: Chcete si nakoupit nové oblečení.

Fáze nákupního procesu

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Nákupní situace

- **První nákup** – realizují se všechny nákupní fáze.
 - *Všech 8 fází.*
- **Modifikovaný nákup** – je důsledkem změn ve specifikaci výrobku, cen, dodacích podmínek nebo dodavatelů.
 - *Např. chceme ty samé produkty, ale v jiné barvě a aby nám to odeslal jiný dopravce v rychlejším čase.*
- **Opakovaný nákup** – soubor rutinních činností začínající vystavením objednávky na základě impulzu z podnikových útvarů.
 - *Už nevybíráme dodavatele, dopravce, nic se nemodifikuje atd.*

Zásoby

- **Jde o oběžný majetek podniku.**
- Vždy na sebe vážou finanční prostředky, mají nějakou hodnotu.

DRUHOVÉ ČLENĚNÍ ZÁSOB

- **Výrobní zásoby:**
 - Suroviny, základní materiál, provozní látky, náhradní díly, obaly.
 - Hmotný majetek, jehož doba spotřeby je kratší než 1 rok.
- **Zásoby nedokončené výroby.**
- **Zásoby hotových výrobků.**
- **Zboží.**

Zásoby

ČLENĚNÍ ZÁSOB DLE FUNKCE

- **Běžná zásoba:** k zajištění předpokládané spotřeby v období mezi 2 dodávkami.
- **Pojistná zásoba:** k pokrytí případných odchylek v dodávkách nebo ve spotřebě.
- **Technická zásoba:** je-li potřeba materiál před výdejem do spotřeby upravit, její výše vyplývá z výrobní technologie.
- **Sezónní (příležitostná) zásoba:** vyrovnává předpokládané výkyvy v dodávkách nebo ve spotřebě.
- **Spekulativní zásoba:** k dosažení mimořádného zisku vhodným nákupem.
- **Havarijní zásoba:** zajišťuje přežití podniku při nepředvídaných událostech.

Zásoby

ČLENĚNÍ ZÁSOB DLE KAPACITY

- **Minimální zásoba:** Stav zásoby v okamžiku před novou dodávkou.
- **Maximální zásoba:** Nejvyšší stav zásob, kterého je dosaženo v okamžiku nové dodávky.
- **Okamžitá zásoba:**
 - **Faktická fyzická zásoba:** Skutečný stav zásob ve skladu.
 - **Dispoziční zásoba:** Faktická zásoba zmenšená o již uplatněné požadavky na výdej (zboží připravené k expedici).
 - **Bilanční zásoba:** Dispoziční zásoba zvětšená o velikost objednaných, ale doposud neobdržených dodávek zásob (materiál na cestě).
- **Průměrná zásoba**

Zásoby

ČLENĚNÍ ZÁSOB DLE KAPACITY

- **Průměrná zásoba**

Je ideálně aritmetický průměr denních stavů fyzické zásoby za určité období:

- **Průměrnou běžnou zásobu Z_b** , kterou v případě rovnoměrné spotřeby vypočítáme ze vztahu:

D je velikost dodávky v naturálních jednotkách

děleno 2 je průměr

- **Celkovou průměrnou zásobu Z_c** , která je dána jako součet průměrné běžné zásoby a relativně stálých složek zásob.

Vysvětlení na příkladu

Stanovte celkovou průměrnou výši zásob cukru, ze kterého potravinářský podnik vyrábí želatinové cukrovinky. Roční spotřeba cukru činí 2 080 tun, cukr je dodáván 1x za týden (ročně realizováno 52 dodávek stejné velikosti), pojistná zásoba byla propočtena na krytí výroby po dobu 2 týdnů a technologická zásoba je držena po dobu 1 týdne. Předpokládejte rovnoměrnou spotřebu materiálu.

- Protože je ročně realizováno 52 dodávek, činí velikost jedné dodávky:

$$D = 2080/52 = 40 \text{ tun}$$

- Průměrná výše běžné zásoby činí:

$$Z_b = \frac{D}{2} = \frac{40}{2} = 20 \text{ tun.}$$

Dále $Z_p = 2 \cdot 40 = 80$ tun a $Z_t = 40$ tun.

- Celková průměrná výše zásob tedy činí:

$$Z_c = Z_b + Z_p + Z_t = 20 + 80 + 40 = 140 \text{ tun}$$

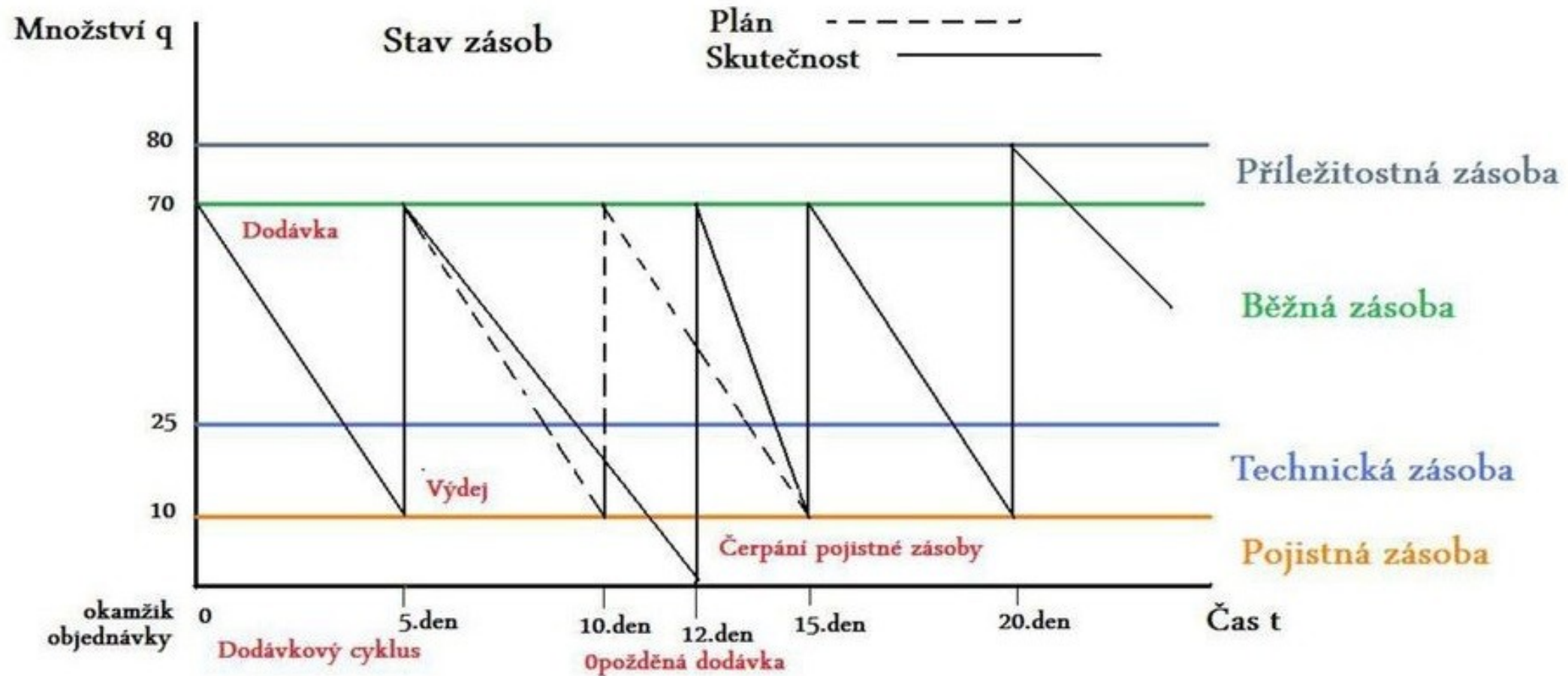

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

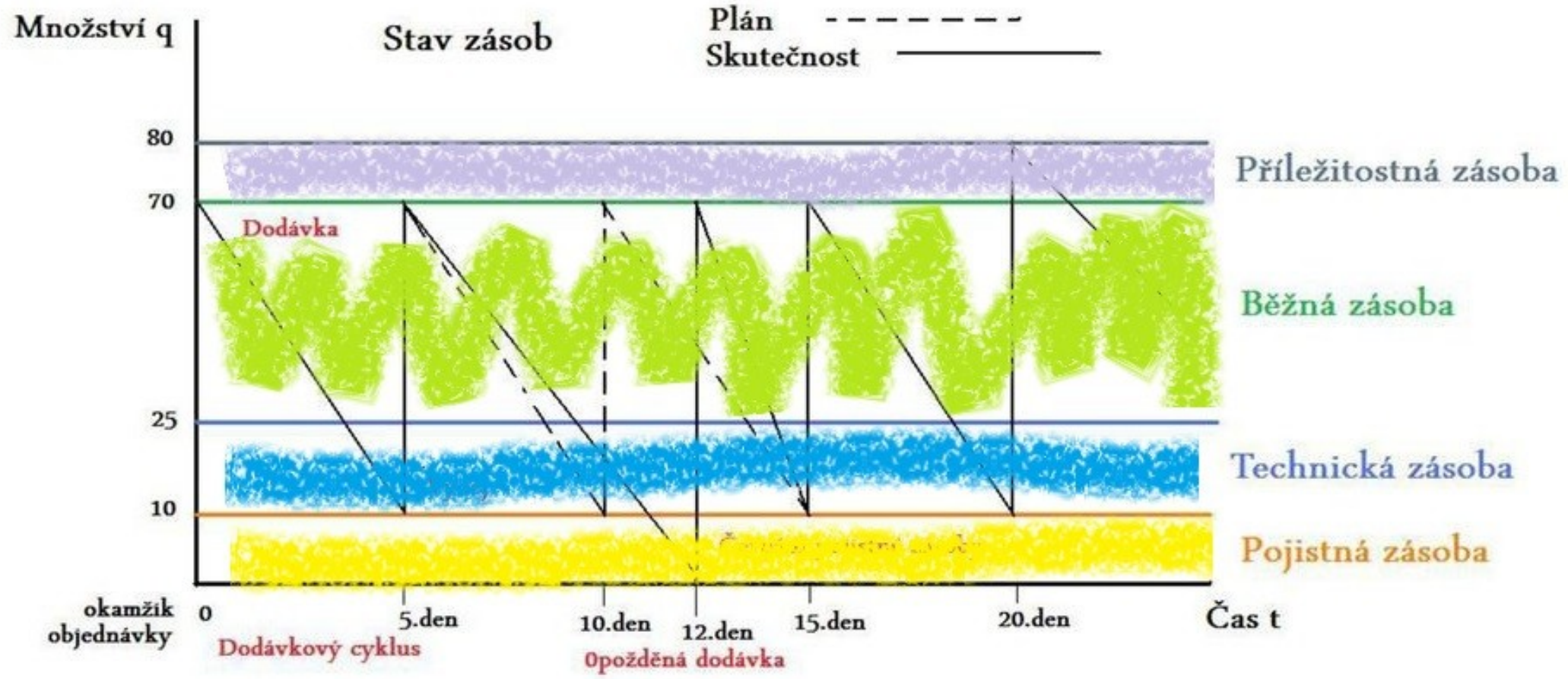
Stav zásob v grafech

Vývoj stavu zásob v čase

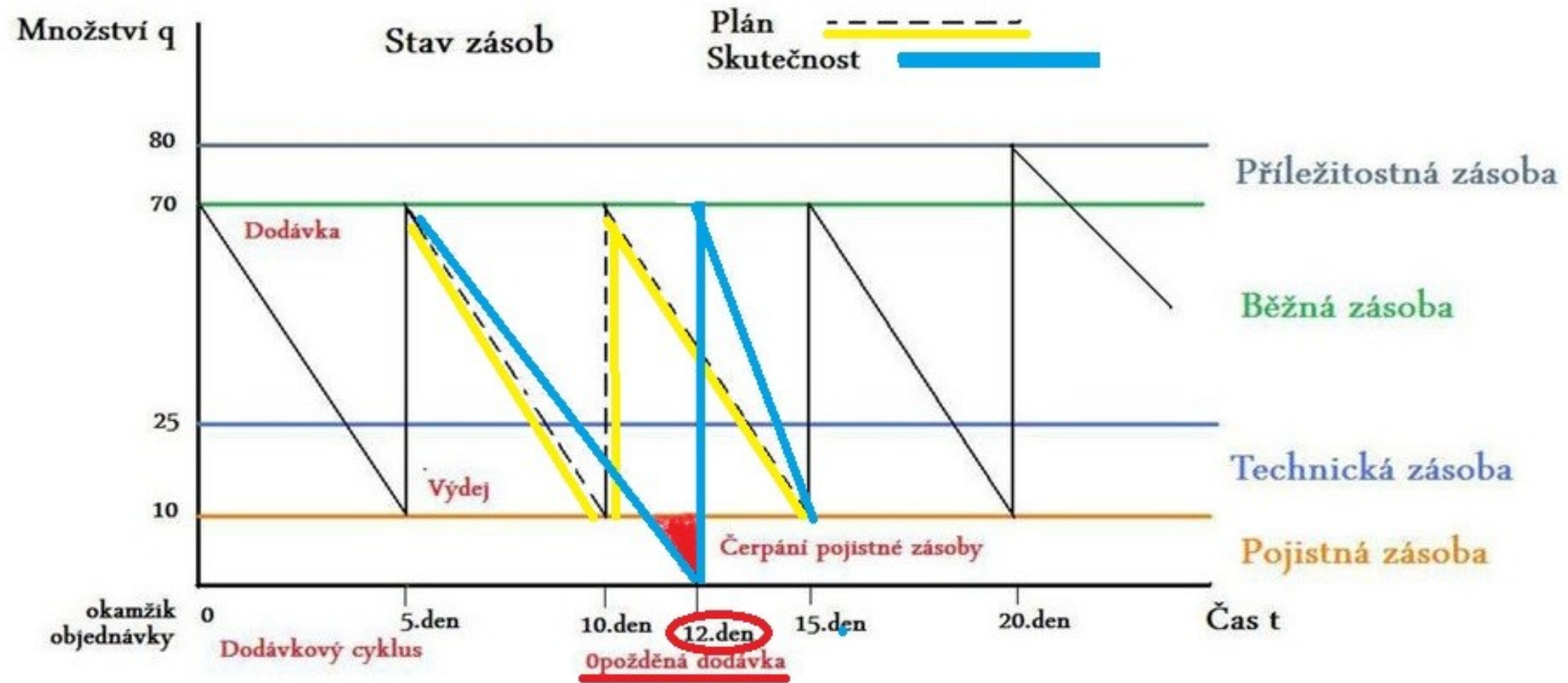

Vývoj stavu zásob v čase

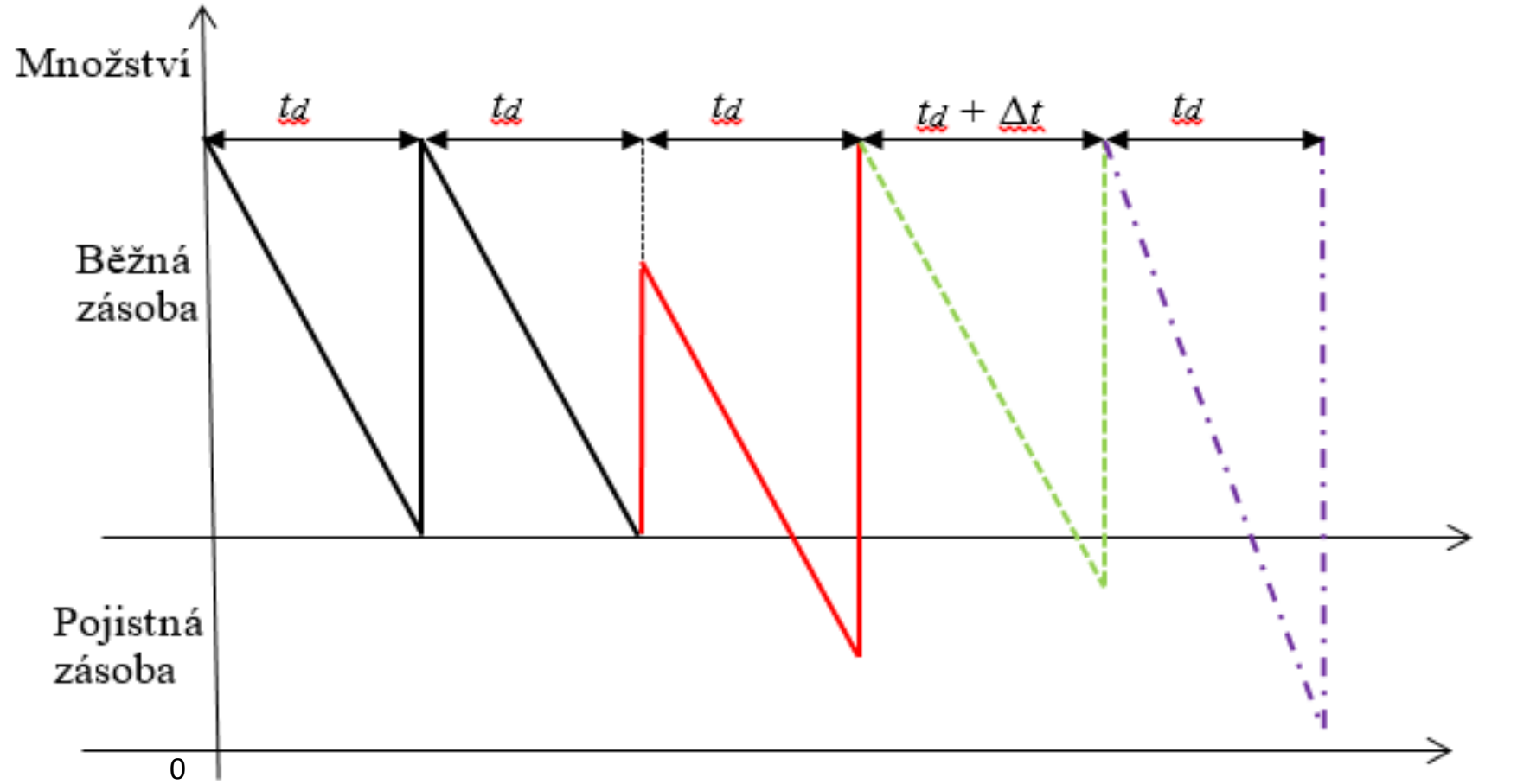

Vývoj stavu zásob v čase

Čerpání pojistné zásoby

Čerpání pojistné zásoby z důvodu:

- nenaplněné výše dodávky
- - - opožděné dodávky
- · - zvýšené spotřeby

Metoda řízení zásob - ABC

- **Skupina A**
 - 5 – 15 % druhů, nejčastěji základní suroviny a materiál.
 - Představují až 80 % podíl na celkové hodnotě spotřeby.
- **Skupina B**
 - 15 - 25 % druhů, nejčastěji pomocné látky.
 - Představují až 25 % podíl na celkové hodnotě spotřeby.
- **Skupina C**
 - 60 – 80 % druhů.
 - Představují až 15 % podíl na celkové hodnotě spotřeby.

Metoda řízení zásob - JIT

- Metoda „Just in time“.
- **Metoda zásobování bez skladování.**
- Od dodavatele přímo na výrobní linku.
- Úspora nákladů pro podnik – nemusejí mít sklady, skladníky, dopravní prostředky přemísťující výrobky ze skladu do výroby atd.
- Velmi náročná metoda na organizaci, vyžaduje **100% přesné řízení dodávek od dodavatele v přesný čas**, aby nedošlo k přerušení výroby.

Tvorba plánu nákupu

- Bilanční princip *Zdroje = Potřeba*.
- **Zdroje:**
 - Počáteční zásoba Z_p .
 - Dodávky D - příslušné materiálové položky
- **Potřeba:**
 - Celková spotřeba materiálu S_o v daném plánovaném období.
 - Požadovaná výše zásob na konci sledovaného období Z_k .

$$Z_{poč} + D = S_o + Z_{kon}$$

Vysvětlení na příkladu

Pekárna Penam plánuje upéct v měsíci lednu **40 000** ks rohlíků. Na výrobu jednoho rohlíku je dle **THN** potřeba **15 dkg*** mouky. Zásoba mouky se na konci předchozího roku očekává ve výši **10 tun**. Zásoba na konci ledna má pokrýt únorovou výrobu ve výši **35 000** ks rohlíků z důvodu oprav výrobního zařízení dodavatele mouky.

Jaké množství mouky je potřeba během ledna dodat?

THN je technickohospodářská norma

**dkg na kg je děleno 100*

$$Z_{poč} = 10 \text{ tun} = 10.000 \text{ kg}$$

$$S_o = 40.000 \cdot 0,15 = 6.000 \text{ kg}$$

$$Z_{kon} = 35.000 \cdot 0,15 = 5.250 \text{ kg}$$

$$D = S_o + Z_{kon} - Z_{poč} = 6.000 + 5.250 - 10.000 = 1.250 \text{ kg}$$

Normy zásob

Stanovují, na jak dlouho, v jakém množství a v jaké hodnotě má mít podnik v průměru zásoby.

Norma zásob (NZ)

- udává průměrný stav zásob v naturálních jednotkách

$$NZ = CNZ \cdot s$$

CNZ je časová norma zásob [dny]

s je denní spotřeba [ks, l, kg, ...]

Normativ zásob (NoZ)

- udává průměrný stav zásob ve finančních jednotkách

$$NoZ = NZ \cdot p$$

p je cena za jednotku zásob [Kč]

Normy zásob

Časová norma zásob (CNZ)

- udává počet dní, během kterých vydrží průměrná zásoba zboží.

$$CNZ = \frac{t_d}{2} + t_p + t_t$$

T_d je délka **dobavovacího** cyklu [dny]

T_t je doba, po kterou je držena **technologická** zásoba [dny]

T_p je doba, kterou pokryje **pojistná** zásoba [dny]

Vysvětlení na příkladu

Výrobce čokoládových bonbonů plánuje roční produkci 2 198 400 kg bonbonů. Dle THN je na 1 kg bonbonu potřeba **0,75 kg** čokolády. Tuto čokoládu podnik nakupuje od belgické firmy za **cenu 50 Kč/kg**. **Dodávkový cyklus** byl smluvně stanoven **na 10 dnů**, **pojistná zásoba** je držena na **2 dny**. Z technologie výroby plyne potřeba vytvářet **jednodenní technologickou zásobu**. Vypočítejte normu a normativ zásob. Uvažujte kalendářní čas **360 dnů**.

$$CNZ = \frac{t_d}{2} + t_p + t_t = \frac{10}{2} + 2 + 1 = 8 \text{ dnů}$$

$$NZ = CNZ \cdot s = 8 \cdot \frac{2\,198\,400 \cdot 0,75}{360} = 8 \cdot 4.580 = 36.640 \text{ kg}$$

$$NoZ = NZ \cdot p = 36.640 \cdot 50 = 1.832.000 \text{ Kč}$$

Měření výkonu

Počet obrátek zásob (O_z)

Vyjadřuje, kolikrát se zásoba materiálu obrátí za sledované období ve spotřebě.

$$O_z = \frac{S_o}{Z_c}$$

S_o je spotřeba za sledované období [Kč]
 Z_c je celková průměrná zásoba [Kč]

Doba obratu zásob (T_z)

Vyjadřuje čas potřebný k tomu, aby se zásoba materiálu přeměnila na následující formu.

$$T_z = \frac{T_o}{O_z}$$

T_o je délka sledovaného období [dny]
 O_z je počet obrátek zásob [dny]

**SILESIA
UNIVERSITY**
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Čas na práci v
týmech

SILESIA
UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS
ADMINISTRATION IN KARVINA

Have a Nice Day!

